

Managementletter interim-controle 2018

Gemeente Oegstgeest | April 2019

Ernst & Young Accountants LLP
Wassenaarseweg 80
2596 CZ Den Haag, Netherlands
Postbus 90636
2509 LP Den Haag, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 41 87
ey.com

Het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Oegstgeest
Postbus 1270
2340 BG Oegstgeest

Den Haag, 15 april 2019

REQ3328940/ii

Managementletter 2018

Geacht college,

In het kader van de controle van de jaarrekening 2018 van de gemeente Oegstgeest brengen wij u hierbij verslag uit omtrent onze bevindingen naar aanleiding van onze tussentijdse werkzaamheden.

Zoals met u afgesproken, bevat deze managementletter een kort overzicht van de bevindingen zoals tot dusverre – eind maart 2018 – vastgesteld en de stand van zaken van de voortgang van de controle. Indien daartoe aanleiding bestaat, zullen wij na afronding van onze controle onze bevindingen opnemen in ons accountantsverslag bij de jaarrekening 2018.

De bevindingen hebben wij in concept besproken met de ambtelijke organisatie.

Wij volgen de wijze waarop binnen uw gemeente wordt omgegaan met punten uit eerdere managementletters. Wij stellen dergelijke punten opnieuw aan de orde indien wij van mening zijn dat nadere aandacht van het management nog steeds op zijn plaats is.

Met vriendelijke groet,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.E. van Kimmenade RA MGA

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Bestuurlijke aandachtspunten	5
Bijlagen	14
▶ In control statement	
▶ WNT 2018-2019	

Totaal aantal pagina's: 20

Inleiding

Inleiding

Inhoud managementletter

In deze managementletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing voor zover deze betrekking hebben op de controle van de jaarrekening en voor zover deze tot op heden zijn geconstateerd. Bij deze bevindingen geven wij de risico's weer en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien. Wij wijzen u erop dat een managementletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten.

Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen.

Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Wij zijn geïnformeerd over onregelmatigheden die zijn geconstateerd bij een cliënt van Servicepunt71 als gevolg van de inrichting in één van de processen van het Servicepunt71. De gemeente analyseert op dit moment of dergelijke risico's zich ook binnen de bedrijfsvoering van de gemeente Oegstgeest afspelen en in hoeverre een aanvullend onderzoek hiervoor benodigd is. In ons accountantsverslag zullen wij opvolging geven aan dit punt.

Interim-controle

Eind 2018 hebben wij de volgende afspraken met uw gemeente gemaakt ten aanzien van de processen/interim-controle:

- ▶ Gemeente beschrijft voor 1 maart 2019 de 'ist' positie van 16 processen met prio 1 (opzet en bestaan). Daarna beschrijft de gemeente 6 processen met prio 2 voor 1 april 2019.
- ▶ Aanvullend zou SP71 10 processen aanleveren voor 1 maart 2019.
- ▶ Interim toets op het bestaan van de processen door EY: wij streven ernaar dat dit op 1 april gereed is voor wat betreft de (significante) processen.

Als gevolg van het korte tijdbestek tussen de opleveringsdatum van de procesbeschrijvingen door de gemeente/SP71 en de interim van EY, hebben wij besloten om medio januari 2019 reeds de interim-controle te starten en zelfstandig voor enkele processen de opzet en het bestaan vast te stellen. Op dit moment is onze interim-controle nog niet afgerond, omdat wij nog in afwachting zijn van enkele documenten. Deze managementletter bevat de bevindingen zoals tot dusverre opgedaan. Na afloop van de jaarrekeningcontrole nemen wij in ons accountantsverslag een samenvatting op van de belangrijkste bevindingen.

Balanscontrole

Ten aanzien van de jaarrekeningcontrole hebben wij de volgende afspraken met u gemaakt:

- ▶ Start op 1 april 2019.
- ▶ Leerpunten en themasessies - continu proces.
- ▶ Status jaareinde controle op 1 juni 2019 met doorkijk naar afronding melden/rapporteren aan de commissie audit en de gemeenteraad.
- ▶ Afronding jaareinde met commissie audit en accountantsrapport in de gemeenteraad van juli 2019.

Bestuurlijke aandachtspunten

Bestuurlijke aandachtspunten

Kernpunten in onze controle

Wij verrichten de controle van de jaarrekening gebaseerd op een risicoanalyse. De risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als organisatie relevant zijn, adresseren. De risicoanalyse is een continu proces en stellen wij gaandeweg bij indien nodig.

De belangrijkste kernpunten in onze controle zijn:

- ▶ De vastlegging en documentatie van de opzet en bestaan van processen zijn verantwoordelijkheid van de gemeente.
- ▶ Begroting en budgetbeheer.
- ▶ Schattingsposten (waardering en plausibiliteit inschattingen).
- ▶ Betrouwbaarheid informatievoorziening (interne beheersomgeving IT).
- ▶ Inkoopproces en betalingsorganisatie (autorisaties en beheersing crediteurenstamgegevens).
- ▶ Aanbestedingen (rechtmatigheid).
- ▶ Decentralisaties (getrouwheid en rechtmatigheid lasten).
- ▶ Grondexploitaties (waardering/VOF/tussentijdse winstneming (POC)).

Wij rapporteren met name in ons verslag van bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole over deze kernpunten.

Voor zover deze kernpunten vanuit onze tussentijdse controle aandachtspunten opleveren, hebben wij deze opgenomen in het hoofdstuk "Bestuurlijke aandachtspunten" van deze managementletter.

In het kader van de controle is sprake van intensieve samenwerking met de gemeente met wederzijdse vragen en antwoorden. Wij verzoeken u vragen en opleveringen a-tempo te beantwoorden. Een aandachtspunt daarbij is de volledigheid van beantwoording en (tijdige) oplevering van documentatie.

Het is van belang dit steeds in acht te nemen om te voorkomen dat een

intensief vraag en antwoord spel ontstaat en daarmee een ineffactief en inefficiënt werkproces. Wij vinden het verstandig dit proces van samenwerking periodiek te evalueren en hiervan gezamenlijk de impact te bepalen voor de doorlooptijd van de controle alsmede de omvang van onze kosten.

Stand van zaken opzet processen

Op basis van onze controle 2017 constateerden wij dat opzet en bestaan niet gestructureerd was uitgewerkt en vastgelegd binnen uw gemeente. In de evaluatie van het proces van de jaarrekening 2017 is dit aan de orde gekomen en is over oplossingen gesproken. Bij de gemeente is er wel sprake van een AO/IB maar de interne beheersing is niet helder en traceerbaar vanuit de opzet van de processen.

In 2018 hebben wij bij uw gemeente erop aangedrongen om de processen te beschrijven, teneinde inzichtelijk te maken of er risico's bestaan in de opzet van de processen en te waarborgen dat procesrisico's worden gemitigeerd op het daartoe geëigende niveau in uw organisatie.

Met de ontvangen procesbeschrijvingen is een goede basis gelegd voor het in kaart brengen van de interne beheersing van de gemeente Oegstgeest. Wij constateren nog enkele punten ter verdere verbetering van de beschrijvingen. Onderstaand zijn de overall bevindingen opgenomen, te weten:

- ▶ De procesbeschrijvingen zijn uitgewerkt aan de hand van processchema's en de noodzakelijke tekstuele toelichting was niet altijd aanwezig bij elke stap.
- ▶ De beheersmaatregelen zijn niet volledig uitgewerkt aan de hand van de zes w-vragen: wie doet wat, waarom, wanneer, waarmee en met welk doel? Als gevolg hiervan is het niet altijd duidelijk welke controlehandeling wordt uitgevoerd en welke bewijsstukken worden gebruikt.

Bestuurlijke aandachtspunten

- ▶ De initiatie- en rapportagefase binnen een proces zijn onvoldoende beschreven oftewel de trigger voor de start van het proces en de uiteindelijke boeking in de financiële administratie.
- ▶ Uit de procesbeschrijving blijkt niet altijd of een maatregel zichtbaar wordt vastgelegd en achteraf reproduceerbaar is.
- ▶ Het is vaak niet duidelijk welke medewerker de controle uitvoert, omdat de rollen niet altijd duidelijk zijn benoemd.

Voor de processen aanbestedingen, personeel en begroting- en budgetbeheer hebben wij onze bevindingen ten aanzien van de procesbeschrijvingen in detail teruggekoppeld. Wij adviseren deze als leidraad te gebruiken voor de verbetering in 2019.

Wij zijn op dit moment bezig met het verwerken van de ontvangen procesbeschrijvingen. Daar waar wij tekortkomingen zien in de processen, zullen wij aanvullende gesprekken voeren bij de gemeente. Aangezien wij onze controle voor 2018 gegevensgericht uitvoeren voor de processen die niet binnen de scope van het assurance rapport van SP71 vallen, zullen wij ons in het kader van de interim controle uitsluitend richten op de vastlegging van de processen en het bestaan ervan. Deze basis is noodzakelijk voor het begrip en de uitvoering van de gegevensgerichte controles.

Lijncontroles ter vaststelling bestaan processen

Wij zijn de controle 2018 gestart met gesprekken om de AO/IB te beoordelen en gaandeweg heeft uw gemeente ons daarbij procesbeschrijvingen opgeleverd. Het toetsen van het bestaan van enkele processen heeft de gemeente vastgesteld in overeenstemming met voorgaande jaren door middel van uitvoering van de verbijzonderde interne controle, waarbij de procesbeschrijvingen 2017 als referentiekader zijn gebruikt. Als gevolg van tijdsdruk heeft de gemeente bij het vaststellen van het bestaan geen rekening gehouden met de procesbeschrijvingen die begin 2019 zijn opgeleverd. Voor enkele processen, waaronder aanbestedingen en begroting- en budgetbeheer,

hebben wij zelfstandig lijncontroles uitgevoerd.

Wij begrijpen deze keuze voor 2018 gezien de korte doorlooptijd van het opstellen van de procesbeschrijvingen. Voor het interne begrip aangaande de processen is het essentieel dat de gemeente haar eigen opzet van de (significante) processen vaststelt door uitvoering van lijncontroles. Dit levert het bewijs dat de opzet ook bestaat en geeft aandachtspunten voor aanpassingen van hiaten in processen en/of vastleggingen aangaande processtappen en controles in de processen.

Wij constateren vanuit de procesbeoordeling dat de interne controle in de lijn op onderdelen nog voor verbetering vatbaar is. Bevindingen 2018 liggen in lijn met voorgaande jaren. Voor detailbevindingen verwijzen wij naar pagina 8 e.v.

Bij het beoordelen van het bestaan van de processen hebben wij bevindingen ten aanzien van processen inzake onder andere aanbesteden en WMO, die naar ons oordeel nog onvoldoende opvolging hebben gekregen met aanvullende acties van de gemeente. Het betreft voornamelijk vragen ten aanzien van de opzet en het bestaan van deze processen zoals deze zijn gecommuniceerd met senior adviseur administratieve organisatie. Ook liggen interne controles niet altijd voldoende en zichtbaar vast, waardoor wij hier niet op kunnen steunen bij de uitvoering van onze controle. Op basis van eerste constateringen en in navolging van voorgaande jaren voeren wij gegevensgerichte werkzaamheden uit om de risico's voldoende af te dekken.

Daar waar onze beoordeling van het bestaan van de processen leidt tot noodzakelijke verbeteracties en aanvullende werkzaamheden voor de samenstelling en controle van de jaarrekening 2018 zullen wij dat hierna in deze managementletter aangeven.

Bestuurlijke aandachtspunten

Stand van zaken themasessies en acties

In de Leidse regio zijn onder aanvoering van de gemeente Leiden tweewekelijkse themasessies georganiseerd. Uw gemeente heeft hier ook aan deelgenomen. Deze sessies hebben als doel om overeenstemming te verkrijgen over de onderlinge verwachtingen ten aanzien van de vorm en inhoud van de externe controle.

De volgende thema's – ook relevant voor Oegstgeest - zijn tot en met heden besproken:

- ▶ Algemeen (jaarrekening, algehele aansluitingen, bronbestanden et cetera).
- ▶ Significante processen voor de jaarrekeningcontrole.
- ▶ Controle-aanpak Europese aanbestedingen.
- ▶ Controle-aanpak sociaal domein.
- ▶ Elementen uit de controle van de WNT-verantwoording.
- ▶ Overlopende activa en passiva (inclusief SiSa).
- ▶ Grondexploitaties.
- ▶ Reserves en voorzieningen.
- ▶ Controle-aanpak overige baten en lasten.

De gehouden themasessies hebben geresulteerd in actiepunten voor de gemeente en voor EY. Wij benadrukken het belang dat de acties die daaruit zijn voortgekomen inzake de jaarrekening 2018 tijdig worden opgevolgd.

Inkoop en aanbesteding

Voor het proces aanbestedingen zijn in de AO/IB leemten gesignaleerd. In afwachting van de afronding interim-werkzaamheden betreffen deze onder andere:

- ⦿ het ontbreken van een volledige centraal contractregister,
- ⦿ het niet werken van de signaleringsfunctie vanuit de contractregistratie; en
- ⦿ het ontbreken van een volledig centrale inkoopafdeling.

De gemeente voert om bovenstaande reden jaarlijks een spendanalyse (achteraf) uit als gevolg van de inherente beperkingen zoals opgenomen in de assurancerapportage van SP71. Door middel van de spendanalyse dient uw gemeente aan te tonen in welke mate uw inkopen juist, volledig en rechtmatig hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de (Europese) aanbestedingsregels. De uitkomsten van de interim-werkzaamheden en van de inkoopanalyse zullen wij rapporteren in het accountantsverslag.

Wij hebben met uw gemeente aan de voorkant de controleaanpak voor de rechtmatigheidscontrole afgestemd. Naar wij hebben vernomen heeft u de rechtmatigheidscontrole reeds opgestart. Wij kijken graag tijdig met u mee in de uitvoering van deze werkzaamheden ter voorkoming van verschillen van inzicht achteraf over betrouwbaarheid van lijstwerk, selecties, uitsluitingen in de massa en vastlegging van de controledocumentatie.

De controle op de crediteuren in 2018 tussen de €5K en €50K en <€200K in de periode 2015-2018 wordt door de gemeente gecontroleerd op basis een risicoanalyse. Hiervoor is tot op heden nog geen selectie gemaakt. Voor deze massa stemmen wij graag de selectie aan de voorkant met u af.

Bestuurlijke aandachtspunten

Inkopen 0 en 1 paar ogen

Uit het assurance-rapport van SP71 blijkt dat een deel van de inkopen betaalbaar gesteld worden zonder dat er sprake is van 2 paar ogen in het autorisatieproces. Dit onderdeel van de inkopen is in het assurance-rapport benoemd als een restrisico.

Deze bevinding is in lijn met voorgaande jaren. In voorgaande jaren is door de gemeente door middel van aanvullende controles geconstateerd dat in de workflow één autorisatie zichtbaar is en uit de onderliggende documentatie blijkt dat sprake is van meerdere autorisaties. Eenzelfde verwachting geldt voor 2018.

SP71 levert aan uw gemeente een totaaloverzicht op van alle inkopen waarbij sprake is van 0 en 1 paar ogen. Uw gemeente voert een kritische controle uit op deze deel massa aangezien het risico dat inkopen betaalbaar worden gesteld zonder dat er een gelijkwaardige prestatie is geleverd relatief groot is voor deze inkopen. Wij adviseren de gemeente bij de controleaanpak van deze massa de onregelmatigheden die bij een cliënt van SP71 zijn geconstateerd in overweging te nemen.

Decentralisaties (Wmo en Jeugdwet)

Voor de uitvoering van het sociaal domein (WMO, Jeugd) is de gemeente sterk afhankelijk van derden partijen, waaronder de Tijdelijke Werkorganisatie Holland-Rijnland en de zorgaanbieders. In voorgaande jaren heeft het niet tijdig aanleveren door derden partijen vertraging opgeleverd bij de controle van de gemeentelijke jaarrekening. Voor de jaarrekening 2018 blijven wij u aandacht vragen voor de tijdige verantwoording door derden partijen.

Jeugd

In Holland-Rijnland verband is een werkgroep opgericht die zich bezig houdt met de verantwoording door de leveranciers en de controlewerkzaamheden daarop. Een belangrijk aandachtspunt is het vaststellen van een geldige indicatie die ten grondslag ligt aan een toewijzing (zogenaamd 301-bericht). In de gemeentelijke verordening is vastgesteld dat in sommige gevallen een indicatiestelling van een medische specialist vereist is. Dit is bepalend voor het recht op zorg. De indicatiestelling van de medisch specialist ligt in het cliëntendossier bij de zorgaanbieder.

De accountant van de zorgaanbieder moet hierop toetsen. Wij adviseren de gemeente om erop toe te zien dat dit ook daadwerkelijk plaatsvindt door de accountants van de zorgaanbieders.

Bestuurlijke aandachtspunten

WMO

Een belangrijk sluitstuk in het vaststellen van de prestatielevering over 2018 voor de WMO is het ontvangen van de gecontroleerde verantwoordingen door de zorgaanbieders. Wij adviseren u te bewaken dat de verantwoordingen tijdig worden ontvangen van de zorgaanbieders.

Daarnaast heeft de gemeente procedures die moeten waarborgen dat de Wmo-lasten rechtmatig zijn. Deze procedures bestaan uit tevredenheids-onderzoeken, klachtenregistraties, periodieke gesprekken met zorg-aanbieders en bestandsvergelijkingen tussen door de gemeente verstrekte beschikkingen en door de zorgaanbieder in rekening gebrachte zorg.

Wij constateren op basis van de opzet van het proces dat de beheersmaatregelen rondom deze processen nog verdere verbetering behoeven alvorens wij hier voor onze controle gebruik van kunnen maken. Onze bevindingen zien toe op o.a. de (zichtbare) periodieke aansluiting tussen de financiële administratie en de subadministratie WMO, periodieke uitvoering en vastlegging heronderzoeken, (zichtbare) vastlegging kwaliteitscontroles, registratie en zichtbare monitoring van klachten, uitvoeren van cliënt ervaringsonderzoeken en (zichtbare) vastlegging tussentijdse contractgesprekken met zorgleveranciers. Deze bevindingen leiden ertoe dat wij de WMO gegevensgericht zullen controleren voor 2018. Voor de controle 2019 e.v. achten wij het van belang dat maatregelen worden getroffen zodoende dat de gemeente in de toekomst voor de controle van de prestatielevering minder afhankelijk is van de accountant van de zorgaanbieder. Als hulpmiddel verwijzen wij in dit kader ook naar de onlangs verschenen

SDO-Notitie "Controle interne beheersing Jeugd en WMO voor gemeenten en accountants" good practice d.d. 21 januari 2019.

Vaststellen prestatielevering PGB's

Ten aanzien van de persoonsgebonden budgetten (PGB) zal naar verwachting, conform afgelopen jaren, de accountant van de Sociale Verzekeringsbank over 2018 geen goedkeurend oordeel verstrekken. Dit heeft tot gevolg dat de lasten PGB in de jaarrekening van de gemeente als onzekerheid worden aangemerkt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid, tenzij door de gemeente afdoende herstelmaatregelen zijn uitgevoerd.

Naar wij hebben vernomen is de gemeente zich op dit moment nog aan het beraden in hoeverre zij voor 2018 nog herstelmaatregelen gaan uitvoeren. Voor het wegnemen van de onzekerheid ten aanzien van de PGB- lasten is het eveneens van belang hoe andere gemeente in Holland-Rijnland omgaan met het vaststellen van de prestatielevering. PGB Jeugd wordt in dit regio aan de hand van het solidariteitsbeginsel afgerekend. Dit houdt in dat als de andere gemeenten geen aanvullende werkzaamheden uitvoeren ten aanzien van de prestatielevering PGB Jeugd, dit ook van invloed zal zijn op de gemeente Oegstgeest.

Als gevolg van het solidariteitsprincipe, zullen naar verwachting de PGB-lasten Jeugd 2018 als onzeker worden aangemerkt.

Bestuurlijke aandachtspunten

Grondexploitatie

De controle op de grondexploitaties van Oegstgeest zijn in februari gestart met een gesprek met de planeconoom en een initiële beoordeling van de beschikbare documentatie. Wij hebben een concept meerjarenbegroting ontvangen voor 2019 en verder en wij hebben op basis van interview een beeld gevormd van het proces totstandkoming. Dit interview heeft geen significante tekortkomingen blootgelegd ten aanzien van de beheersing en totstandkoming van deze begroting. Wel hebben wij een aantal bijzonderheden geconstateerd waar wij aanvullende informatie op hebben opgevraagd.

De tot nu toe geconstateerde aandachtspunten betreffen:

- ▶ In 2018 en 2019 is sprake van ruilvervalsingen in de grondexploitatie van de gemeente die geregeld worden door de VOF. Dergelijke constructies zijn niet transparant. Voor de grondruil achten wij het van belang dat deze altijd gebaseerd is op van taxaties om vast te stellen dat inderdaad een marktconforme prijs is overeengekomen. Indien deze taxaties nog niet zijn verricht, verzoeken wij dit alsnog te realiseren.
- ▶ Als gevolg van afspraken met de universiteit Leiden, zijn er over en weer vorderingen en schulden ontstaan die in de grondexploitatie verantwoord zijn. Gezien de onduidelijkheid over de status van deze afwikkeling, achten wij het van belang een bevestiging te ontvangen van de universiteit. Wij verzoeken u schriftelijke bevestiging te verkrijgen met bevoegde personen van de universiteit over de hoogte van de nog te verrekenen vorderingen en schulden.
- ▶ In het verleden is er een afspraak gemaakt met gemeente Teylingen ten aanzien van een bijdrage in de glastuinbouw. De omvang van de nog te betalen bedrag is ruim € 3,4 miljoen. Op dit moment is er geen recente communicatie beschikbaar met deze gemeente ten aanzien van de afwikkeling van deze post. Wij verzoeken u om juridisch advies in te winnen ten aanzien van de kans en de hoogte van dit bedrag en dit ook zo te verwerken in uw jaarstukken.

- ▶ Op een aantal posten zijn inschattingen gedaan voor nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten in het kader van grondontwikkeling. Wij zullen onze experts verzoeken om een aantal ramingen in detail te beoordelen.

De controle op de grondexploitaties zal per verder tijdens de eindejaarscontrole uitgevoerd gaan worden. Voorgenoemde punten zijn verzameld op basis van onze initiële werkzaamheden en kunnen dus niet als een volledige lijst worden beschouwd. Gedurende de controle zullen meer detailstukken benodigd zijn. Wij adviseren de gemeente om in haar proces de aansluitingen naar de finale cijfers in de jaarrekening en naar de bronndocumenten goed te waarborgen, zodat detail informatie eenvoudig te herleiden is.

Fiscaliteit

Uw gemeente moet een inschatting maken van de belastingpositie in de jaarrekening 2018 en dient daarbij rekening te houden met de afspraken die zijn gemaakt met de belastingdienst.

Naar wij hebben vernomen zijn voor de opbrengsten uit lichtreclame inmiddels aangiftes ingediend voor de periode 2016-2018 van ca. €19k. De gemeente is echter van mening dat voor dit onderdeel geen sprake is van VPB- plicht, met als gevolg dat deze niet als last verantwoord zullen worden in de jaarrekening 2018. Wij adviseren u op termijn hiervoor afstemming te zoeken met de Belastingdienst.

Voor wat betreft de afvalstromen hebben wij vernomen dat hiervoor aangiftes zullen worden ingediend en betaald ondanks dat de gemeente van mening is dat geen sprake is van VPB- plicht. Gezien de bedragen die hiermee gemoeid zijn (ca. € 1k), kunnen wij ons vinden in deze aanpak.

Bestuurlijke aandachtspunten

Vertaling wet- en regelgeving naar de jaarrekening

Hiernaast gaan wij nader in op de notitie Materiële Vaste Activa. In de bijlage bij deze boardletter gaan wij nader in op de wijzigingen in de Wet normering topinkomens (WNT) en de ontwikkelingen op het gebied van de in control statement voor gemeenten.

Al deze veranderingen vergen de nodige aandacht van uw organisatie. Daarbij blijft samenspel en communicatie tussen uw organisatie en EY cruciaal voor wat betreft een efficiënt en effectief traject voor samenstelling en controle van de jaarrekening 2018.

Een belangrijk aandachtspunt is het financieel afsluitproces, waarin deze wijzigingen geadresseerd dienen te worden. Wij adviseren u hierin proactief zaken uit te werken en aan ons voor te leggen alvorens een en ander verwerkt wordt in de jaarrekening 2018. In het bijzonder vragen wij ook aandacht voor het vaststellen van de consistentie en de verenigbaarheid tussen het jaarverslag en de jaarrekening. Wij adviseren om deze controle traceerbaar vast te leggen en daarbij ook te zorgen voor versiebeheer.

Implementatie Notitie Materiële Vaste Activa

De Notitie Materiële Vaste Activa is in december 2017 uitgebracht door de commissie BBV ter vervanging van een aantal eerdere notities met betrekking tot kapitaalgoederen. Aan een aantal elementen in deze notitie zal in het kader van het opstellen van de jaarrekening 2018 aandacht moeten worden gegeven en zijn onderhanden binnen uw organisatie. Niet limitatief, merken wij het volgende op ter afwikkeling:

- ▶ Actualiseren financiële verordening.
- ▶ Actualiseren en onderbouwing toereikendheid van meerjarenonderhoudsplannen.
- ▶ Vaststelling actuele beheersplannen door de raad.
- ▶ Beoordeling gevolgen voor de uitgaven die onderdeel uit mogen maken van de onderhoudsvoorzieningen en onderdelen welke verantwoord dienen te worden als investering onder de materiële vaste activa.
- ▶ Periodieke analyse van de werkelijke uitgaven ten opzichte van de jaarplanning en het beheerplan (voor-/nacalculatie). En daarmee inzicht te hebben in de afwijkingen ten opzichte van het plan en de impact te kunnen evalueren richting de volgende jaarschijven en toekomstige dotaties.
- ▶ Periodiek herijken van afschrijvingstermijnen, dit ook met het oog op de technische levensduur van activa.
- ▶ De afschrijvingstermijnen van nieuwe categorieën materiële vaste activa waaronder ook bebording en beschoeiing.

Bij de jaarrekeningcontrole zullen wij kennis nemen van de door u uitgevoerde acties en deze in onze controle betrekken.

Bestuurlijke aandachtspunten

Betrouwbaarheid en continuïteit IT

Een aantal belangrijke IT-beheersprocessen is uitbesteed aan ServicePunt71. Dit betreft de applicaties Beaufort, Decade Financials en YouForce. Een oordeel over de effectiviteit van de IT-general controls maakt onderdeel van het assurance rapport dat wordt ontvangen vanuit ServicePunt71.

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter, voor zover systemen in het kader van de jaarrekeningcontrole zijn onderzocht, tot dusverre geen belangrijke tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Wij hebben voor de applicaties die relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole maar niet in scope zijn van het assurance rapport SP71 geen werkzaamheden verricht ten aanzien van algemene IT-beheersmaatregelen zoals o.a. Civision (CSAM), VBA en SBA. Wij kunnen daarom niet steunen op lijstwerk gegenereerd door de IT-systemen.

Wij controleren daarom lijstwerk, voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole, individueel op betrouwbaarheid.

AVG

Uw gemeente is verantwoordelijk om zich te houden aan de AVG wetgeving en moet ook kunnen aantonen dat hieraan voldaan wordt. In het kader van controlestandaard 250 moeten wij vaststellen dat dit inzicht er is. Wij hebben aan uw gemeente daarom op 29 januari 2019 een vragenlijst gestuurd met 18 vragen. Op 18 maart 2019 hebben wij de vragenlijst ingevuld terugontvangen.

Op basis van de ingevulde vragenlijst constateren wij dat de gemeente een intern beleid heeft opgesteld waarin medewerkers worden geïnformeerd over de omgang met en verwerking van persoonsgegevens. Hiertoe heeft de gemeente een informatiebeveiligingsbeleid, gegevensbeschermingsbeleid en handboek Privacy opgesteld. Ten aanzien van het externe beleid heeft de gemeente een privacyverklaring opgenomen op de gemeente website en wordt de eis gesteld dat leveranciers dienen te voldoen aan de internationale ISO normen (waaronder ISO 27001 Informatiebeveiliging).

Voor de AVG worden de basisbeginselen transparantie, doelbinding en dataminimalisatie onderkend. Genoemde basisbeginselen gelden voor de gemeente als uitgangspunt voor de verwerking van persoonsgegevens. Aanpassen en optimaliseren is een doorlopend proces binnen de gemeente. Voorts is binnen de gemeente een functionaris voor de gegevensbescherming, privacy officer en regionale privacy team benoemd ter ondersteuning van de eerstelijns medewerkers.

De gemeente heeft aangegeven dat zij beschikt over een datalekprotocol. In 2018 zijn incidenten gemeld die kwalificeren als datalekken en gerelateerd zijn aan inbreuken met betrekking tot persoonsgegevens. Wij hebben begrepen dat de functionaris voor de gegevensbescherming een register bijhoudt van de meldingen.

De gemeente valt onder de toezichthouder Autoriteit Persoonsgegevens.

Bijlagen

In control statement	15
WNT	17

Bijlage

In control statement

In control statement

Als uitvloeisel van de voorstellen van de commissie Depla en ter versterking van de dialoog tussen de gemeenteraad en het college van de gemeente Oegstgeest wordt de invulling van de controleverklaring met ingang van de jaarrekening 2021 gewijzigd. De jaarstukken 2021 dienen een rechtmatigheidsverklaring van het college van de gemeente Oegstgeest te bevatten. Het betreft hier een zogenaamd expliciete rechtmatigheidsverklaring, een in control statement.

Door de geschetste wijziging in wet- en regelgeving wordt van u in het jaarverslag van 2021 een onderbouwde verklaring verwacht ten aanzien van rechtmatigheid. Om te komen tot deze verklaring dient uw organisatie in de komende jaren door te groeien naar een organisatie die aantoonbaar in control is. In control wordt door ons gezien als eindfase (zie afbeelding volgende pagina) van de doorontwikkeling van de beheersingshandelingen. In deze fase realiseert de organisatie op beheerste wijze haar doelstelling en leert beter te sturen op informatie vanuit de organisatie en haar omgeving. Alleen deze fase van in control stelt het college van de gemeente Oegstgeest in staat om een rechtmatigheidsverklaring af te geven.

Om tot een rechtmatigheidsverklaring te komen is een duidelijk stelsel van beheersmaatregelen van belang waarbij de volgende aspecten van belang zijn met betrekking tot de beheersmaatregelen:

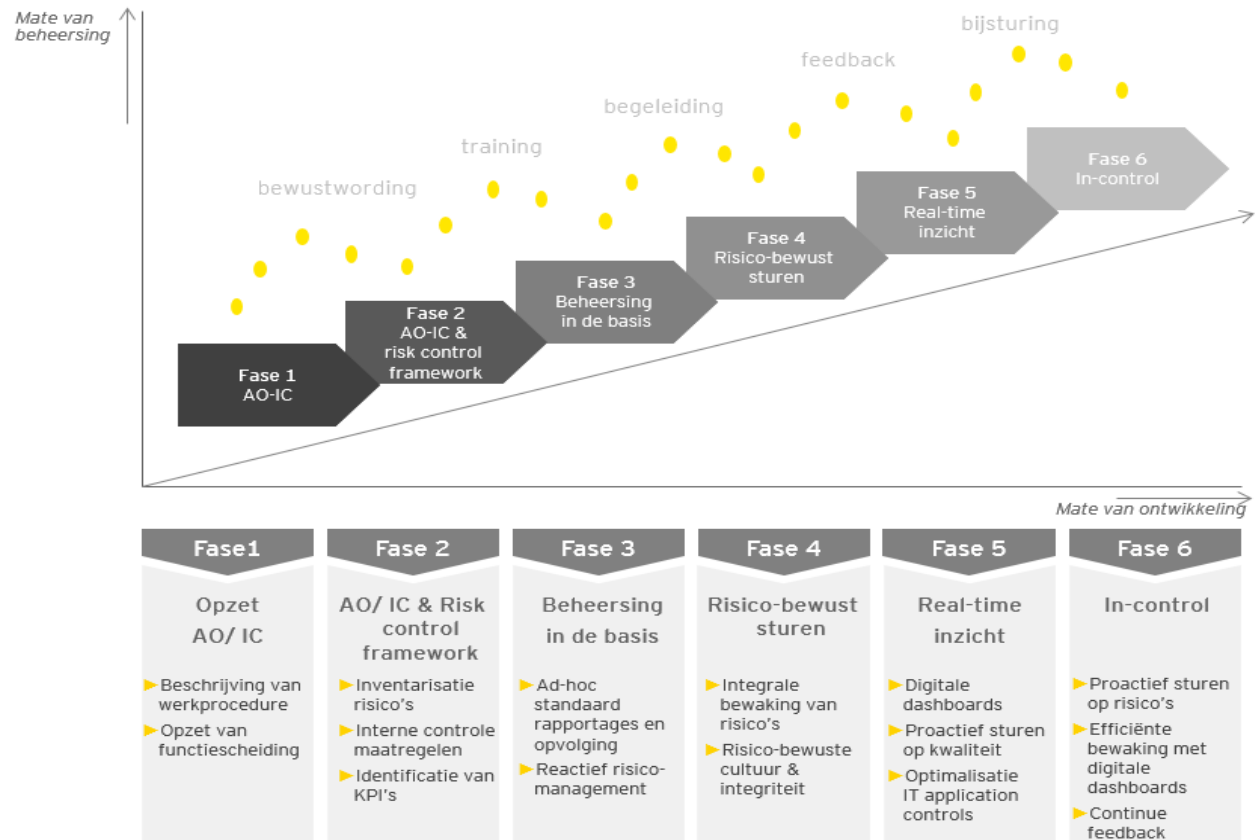
- ▶ IT-beheersmaatregelen zijn adequaat, ingericht en de werking is effectief.
- ▶ De rollen en rechten in de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn goed ingericht (functiescheiding).
- ▶ De beheersmaatregelen zijn in voldoende detail beschreven waarbij de basis voor het proces in een procesbeschrijving is opgenomen.

Bijlage

In control statement

In control statement

Als In control wordt door ons gezien als eindfase (zie afbeelding hieronder) van de doorontwikkeling van de beheersingshandelingen. In deze fase realiseert de organisatie op beheerste wijze haar doelstelling en leert beter te sturen op informatie vanuit de organisatie en haar omgeving. Alleen deze fase van in control stelt het college van de gemeente Oegstgeest in staat om een rechtmatigheidsverklaring af te geven.

Bijlage

WNT 2018-2019

Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens 2018

Op 1 juli 2017 is de Evaluatiewet WNT in werking getreden waarmee diverse onderdelen van de WNT zijn gewijzigd. In het navolgende zullen wij kort de belangrijkste wijzigingen behandelen die in werking zijn getreden per 1 januari 2018.

Wijzigingen per 1 januari 2018

► Normbedragen

Voor 2018 geldt het volgende voljaars, voltijds bezoldigingsmaximum voor de decentrale overheid €189.000.

► Topfunctionaris na neerleggen van functie

Het begrip gewezen topfunctionaris is komen te vervallen in de WNT. Op topfunctionarissen (de functie als topfunctionaris is ingegaan op of na 1 januari 2018), die hun functie als topfunctionaris meer dan twaalf maanden hebben vervuld bij de instelling en na het neerleggen van hun functie als topfunctionaris bij dezelfde rechtspersoon een dienstverband behouden, blijven de WNT-normeringen nog vier jaar van toepassing. Het vorenstaande geldt dus niet voor topfunctionarissen waarvan de functie als topfunctionaris is ingegaan vóór 1 januari 2018 of topfunctionarissen die de functie als topfunctionaris minder dan twaalf maanden hebben vervuld. Voor hen geldt dat, indien zij een definitieve niet-topfunctie gaan vervullen, zij per direct gelden als overige functionaris. Dit geldt ook voor de functionarissen die tot 1 januari 2018 als gewezen topfunctionaris zijn aangemerkt.

► Anticumulatiebepaling

Indien een leidinggevende topfunctionaris bij meerdere WNT-plichtige instellingen een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, mag de totale bezoldiging niet hoger zijn dan het algemeen bezoldigingsmaximum of een eventueel individueel toepasselijk hoger bezoldigingsmaximum.

Deze anticumulatiebepaling geldt alleen voor leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking en dus niet voor functies als voorzitter of lid van een toezichthoudend orgaan of topfunctionaris zonder dienstbetrekking. Daarnaast geldt voor alle topfunctionarissen dat de bezoldiging die de topfunctionaris van iedere instelling ontvangt afzonderlijk aan het individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum moet worden getoetst.

Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens 2018

Op het moment dat een leidinggevende topfunctionaris met een lopende dienstbetrekking bij een WNT-instelling tevens een dienstbetrekking bij een andere WNT-plichtige instelling aangaat op of na 1 januari 2018, dan dient deze leidinggevende topfunctionaris dit te melden bij beide instellingen en ervoor te zorgen dat de gecumuleerde bezoldiging bij alle WNT-instellingen niet boven het voor het betreffende jaar geldende algemene bezoldigingsmaximum uitkomt.

De gegevens die op grond van de anticumulatiebepaling (artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT) in de WNT-verantwoording moeten worden opgenomen worden niet betrokken in de controle door de accountant en vallen op grond van het controleprotocol WNT buiten de aard en reikwijdte van de controlewerkzaamheden van de accountant.

- ▶ **Publicatieplicht WNT-gegevens op internet**
Met ingang van 1 januari 2018 zijn WNT-instellingen verplicht de WNT-verantwoording openbaar toegankelijk op internet te publiceren voor een periode van tenminste zeven jaar, als onderdeel van de jaarrekening of desgewenst als apart document. De gegevens moeten vrij toegankelijk en eenvoudig te vinden zijn.

Verduidelijking geldende wet- en regelgeving

- ▶ **Gelieerdheid**
De toelichting van gelieerdheid is in de WNT aangepast, om duidelijker het begrip gelieerdheid te omschrijven. In het kader van de WNT is sprake van gelieerdheid indien:
 - ▶ de topfunctionaris werkzaam bij de WNT-instelling die op de bijlagen bij de WNT voorkomt, tevens werkzaam is bij een door deze WNT-instelling opgerichte rechtspersoon, die niet reeds zelf onder de WNT valt; of
 - ▶ de topfunctionaris werkzaam bij de WNT-instelling die op de bijlagen bij de WNT voorkomt, tevens werkzaam is bij een rechtspersoon, die niet reeds zelf onder de WNT valt, waarin de WNT-instelling een of meer leden in het bestuur benoemt of op andere wijze invloed van betekenis uitoefent op het beheer of beleid.

Bijlage

WNT 2018-2019

Ontwikkelingen wet normering topinkomens 2018

Een topfunctionaris die een dienstverband heeft of die werkzaam is bij een gelieerde rechtspersoon (zoals hiervoor toegelicht) en de verantwoordelijke van de gelieerde rechtspersoon komen geen bezoldiging overeen voorzover de som van de bezoldigingen meer bedraagt dan het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum. Deze toets aan het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dient te worden uitgevoerd in aanvulling op de toets aan het individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum als topfunctionaris van de WNT-instelling.

- ▶ Meerdere functies bij de WNT-instelling
De toelichting van de maximale bezoldiging ingeval van meerdere functies bij dezelfde rechtspersoon is aangepast. Als een topfunctionaris bij dezelfde rechtspersoon of instelling hetzelfde moment tevens een functie als niet-topfunctionaris vervult dan dient de bezoldiging van beide functies bij elkaar te worden opgeteld om vast te stellen of aan het voor de instelling geldende bezoldigingsmaximum is voldaan.

Deze toets aan het voor de instelling geldende bezoldigingsmaximum dient te worden uitgevoerd in aanvulling op de toets aan het individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum dat voor de topfunctionaris geldt.

Ontwikkelingen wet normering topinkomens 2019

Ontwikkelingen WNT wet- en regelgeving 2019

Momenteel vindt een aanpassing van de Uitvoeringsregeling WNT en de Beleidsregels WNT voor 2019 plaats.

Afkoop vakantiedagen bij beëindiging dienstverband

De belangrijkste wijziging ziet toe op de afkoop van wettelijke vakantiedagen bij beëindiging van het dienstverband. Om te voorkomen dat topfunctionarissen hun vakantieaanspraak (volledig) moeten opgeven, maar tegelijkertijd ter voorkoming van afspraken over het opsparen van meerjarige vakantieaanspraken tot het einde van het dienstverband, geldt vanaf inwerkingtreding van de herziene Uitvoeringsregeling WNT dat afkoop van niet-opgenomen wettelijke vakantiedagen tot een maximum is toegestaan. Dat maximum omvat een periode van vakantieaanspraken die ontleend is aan de jaarlijkse vakantieaanspraak op grond van het BW. Het betreffende deel van de afkoopsom wordt niet als bezoldiging beschouwd voor zover de uitbetaling daarvan tot overschrijding van het bezoldigingsmaximum zou leiden.

Bijlage

WNT 2018-2019

Ontwikkelingen wet normering topinkomens 2019

VPL-premie

Daarnaast is in de (concept) Uitvoeringsregeling WNT voor 2019 aan de in artikel 2, tweede lid onder q (het werkgeversdeel van premies voor of bijdragen aan pensioenregelingen) en r (het werkgeversdeel van premies voor of bijdragen aan regelingen voor vervroegde uittreding) opgenomen bezoldigingscomponenten toegevoegd: *“ongeacht of daar voor de topfunctionaris concrete vermogensaanspraken uit voortvloeien of tegenover staan”*.

Hiermee is verduidelijkt dat de werkgeverspremie of -bijdrage voor overgangsrecht VPL dan wel voor inkoop van voorwaardelijk pensioen in verband met overgangsrecht VPL in alle gevallen tot de bezoldiging in de zin van de WNT moet worden gerekend, ongeacht of de betrokken functionaris wel of niet onder het VPL-overgangsrecht of onder de voorwaardelijke inkoopregeling valt.

Aangezien het hier een verduidelijking van een reeds bestaande bepaling betreft werkt deze wijziging van artikel 2, tweede lid, onderdelen q en r, terug tot en met de datum van inwerkingtreding van de WNT, zijnde 1 januari 2013.

Dit blijkt tevens uit het controleprotocol voor 2018, waarin is opgenomen dat van de bezoldiging in de zin van de WNT ook deel uit maakt de werkgeverspremie of -bijdrage overgangsregeling VPL c.q. inkoop voorwaardelijk pensioen, ongeacht of de betrokken functionaris al dan niet aanspraak heeft op voorwaardelijk pensioen op grond van de overgangsregeling.